

Sygn. akt V Ua 63/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Agnieszka Leżańska

Sędziowie: Sędzia Beata Łapińska, Sędzia Magdalena Marczyńska

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2021 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa P. O. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o zwrot świadczenia rehabilitacyjnego

na skutek apelacji powoda P. O. (1) od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.

IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 listopada 2019 r. sygn. akt IV U 295/19

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim IV Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania.

Sędzia Beata Łapińska Sędzia Agnieszka Leżańska Sędzia Magdalena Marczyńska

Sygn. akt V Ua 63/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 lipca 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w sprawie Nr (...) odmówił wnioskodawcy P. O. (1) prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 1 listopada 2018 roku do dnia 31 lipca 2019 roku i zobowiązał do zwrotu pobranego w okresie od dnia 1 listopada 2018 roku do dnia 30 czerwca 2019 roku nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego w kwocie 62.501,02 PLN wraz z odsetkami od dnia doręczenia wnioskodawcy decyzji do dnia zwrotu powyższej kwoty.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, iż wnioskodawca w okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w związku z niezdolnością do pracy, wykonywał czynności stanowiące pracę zarobkową w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, co skutkuje zgodnie z art. 17 ust 1 ustawy o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa utratą prawa do świadczeń..

Pismem z dnia 16 sierpnia 2019 roku wnioskodawca P. O. (1) wniósł odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, iż wypłacone mu świadczenie nie było nienależne bowiem nie można mu przypisać, iż świadomie przyjął świadczenie, wiedząc, iż jest ono nienależne oraz że podjął działania zmierzające do wprowadzenia w błąd organu rentowego.

Wnioskodawca wskazał, iż wykonywane przez niego czynności nie miały charakteru zarobkowego, były za to incydentalne i wymuszone okolicznościami.

W odpowiedzi na odwołanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż czynności wykonane przez wnioskodawcę nie miały charakteru incydentalnego, bowiem nie były wymuszone okolicznościami, a stanowiły wykonanie zwykłych czynności wynikających prowadzonej działalności gospodarczej.

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2019 roku, sygn. akt IV U 295/19, Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego.

Wnioskodawca P. O. (2) w okresie od dnia 1 marca 2010 roku do dnia 31 sierpnia 2018 roku podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w (...) I. (...) w T..

Od dnia 1 lutego 2018 roku jako tytułu ubezpieczenia społecznego wnioskodawca zgłosił prowadzoną działalność gospodarczą pod nazwą Biuro (...).

Wnioskodawca zarejestrował prowadzoną działalność od dnia 1 września 2014 roku.

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres od dnia 6 sierpnia 2018 roku do dnia 3 grudnia 2018 roku.

Decyzją z dnia 5 grudnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres od dnia 4 grudnia 2018 roku do dnia 2 maja 2019 roku.

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres od dnia 3 maja 2019 roku do dnia 31 lipca 2019 roku.

Złożone przez wnioskodawcę druki wniosku o świadczenie rehabilitacyjne - (...) zawierają informację o okolicznościach, skutkujących pozbawieniem prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

Wnioski zostały podpisane osobiście przez wnioskodawcę.

Wnioskodawca w okresie przyznanego świadczenia rehabilitacyjnego przekazywał za pośrednictwem Platformy Usług (...) dokumenty:

20 listopada 2018 roku - druk Z - 15 w imieniu N. S. do wypłaty zasiłku opiekuńczego;

w dniu 11 grudnia 2018 roku - druk Z-3 w imieniu K. R. do wypłaty zasiłku chorobowego i druk Z - 3 w imieniu R. J. do wypłaty zasiłku chorobowego dla B. J.;

w dniu 19 grudnia 2018 roku - druk Z-3 w imieniu M. K. do wypłaty zasiłku chorobowego dla P. S.;

w dniu 8 stycznia 2019 roku - druk Z-3b w imieniu K. K. do wypłaty zasiłku chorobowego;

w dniu 14 stycznia 2018 roku - druki Z-3b w imieniu K. G., w imieniu T. K., w imieniu J. M. do wypłaty zasiłku chorobowego,

w dniu 29 stycznia 2018 roku - druki Z-3b w imieniu J. G., w imieniu J. M. do wypłaty zasiłku chorobowego oraz druk Z- 3 w imieniu R. B. do wypłaty zasiłku chorobowego dla P. B. (1);

w dniu 14 lutego 2018 roku - druk (...)53 w imieniu J. M. do wypłaty zasiłku chorobowego;

w dniu 22 lutego 2018 roku - druki Z-3 w imieniu R. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla P. B. (1) i w imieniu A. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla E. K. oraz druk (...) 53 w imieniu J. M. dla wypłaty zasiłku chorobowego;

w dniu 25 lutego 2018 roku - druk Z - 3b w imieniu I. A. dla wypłaty zasiłku chorobowego;

w dniu 27 lutego 2018 roku - druki Z-3b i Z-15 w imieniu N. S. do wypłaty zasiłku opiekuńczego;

w dniu 18 marca 2018 roku - druk Z - 3 w imieniu A. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla E. K. oraz druk (...) 53 w imieniu J. M. dla wypłaty zasiłku chorobowego;

w dniu 25 marca 2018 roku - druk Z- 3 w imieniu R. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla P. B. (1), druk (...) 53 w imieniu J. M. dla wypłaty zasiłku chorobowego oraz druk Z - 3b w imieniu T. K. do wypłaty zasiłku chorobowego;

w dniu 11 kwietnia 2018 roku - druk Z - 3 w imieniu A. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla E. K.;

w dniu 25 kwietnia 2018 roku - druk Z- 3 w imieniu R. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla P. B. (1) oraz druk Z-3b w imieniu W. W. do wypłaty zasiłku chorobowego;

w dniu 7 maja 2018 roku - druk Z - 3 w imieniu spółki (...) dla wypłaty zasiłku chorobowego dla M. B.;

w dniu 8 maja 2018 roku - druk Z - 3b w imieniu T. K. do wypłaty zasiłku chorobowego, druk Z-3b w imieniu J. G. do wypłaty zasiłku chorobowego oraz druk Z- 3 w imieniu R. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla P. B. (1)

w dniu 28 maja 2018 roku - druk Z-3b w imieniu K. M. do wypłaty zasiłku chorobowego, druk Z-3 w imieniu A. Z. do wypłaty zasiłku chorobowego dla D. O. oraz druk Z- 3 w imieniu R. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla P. B. (1);

w dniu 2 czerwca 2018 roku - druk Z- 3 w imieniu R. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla P. B. (1)

w dniu 14 czerwca 2018 roku - druk Z-3b w imieniu K. M. do wypłaty zasiłku chorobowego;

w dniu 26 czerwca 2018 roku - druk -3 w imieniu A. Z. do wypłaty zasiłku chorobowego dla D. O.;

w dniu 5 lipca 2018 roku - druk Z- 3b w imieniu I. A. do wypłaty zasiłku chorobowego;

w dniu 11 lipca 2018 roku - druk Z - 3 w imieniu A. B. dla wypłaty zasiłku chorobowego dla E. K.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zebrane w aktach sprawy i załączonych aktach ZUS oraz w oparciu o bezsporne twierdzenia wnioskodawcy..

W ocenie Sądu dla oceny czy wnioskodawca wykonywał działalność zarobkową w okresach pobierania świadczenia rehabilitacyjnego były wystarczające okoliczności wykazane w dokumentach zawartych w załączonych aktach organu rentowego.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy oddalił odwołanie.

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy - art. 18 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005 r., nr 31, poz. 267).

Bezspornym było, iż wnioskodawca w okresie od 6 sierpnia 2018 roku do dnia 30 czerwca 2019 roku korzystał ze świadczenia rehabilitacyjnego.

W ocenie organu rentowego w przypadku wnioskodawcy zastosowanie będzie miał art. 17 ust. 1 w zw. z art. 22 ustawy zasiłkowej zgodnie z którym ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do świadczenia rehabilitacyjnego.

Wnioskodawca odnosząc się do zarzutów ZUS wskazała, iż w powyższych okresach podpisał przygotowane dokumenty, konieczne dla wykonania umów z klientami i czynności wykonane przez niego miały charakter incydentalny i formalny. Wnioskodawca wskazał, iż dokumenty te były sporządzone przez inne osoby, a brak ich przesłania do ZUS mógł doprowadzić do upadłości firmy wnioskodawcy. Nadto zdaniem P. O. (1) podpisanie dokumentów finansowych sporządzonych przez inne osoby nie może być traktowane jako prowadzenie działalności gospodarczej.

Dokonując oceny stanowisk stron Sąd I Instancji uznał, iż same zachowania wnioskodawcy przyznane przez P. O. (1), a wynikające z bezspornego materiału dowodowego świadczą o wykonywaniu przez niego działalności zarobkowej.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż zachowania wnioskodawcy nie miały charakteru incydentalnego, świadczy o tym ich powtarzalność i ilość. Kolejną kwestią to charakter czynności wykonywanych przez powoda. Są to typowe czynności stanowiące wykonanie umów z klientami i to wskazuje na brak ich formalnego charakteru. Czynności formalno - prawne to takie których obowiązek wykonania wynika z norm prawa publicznego, a nie z norm cywilnoprawnych.

Biorąc pod uwagę powyższe, należało w ocenie Sądu Rejonowego, podzielić stanowisko ZUS, iż wnioskodawca w okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego wykonywał pracę zarobkową. Spełniona więc została przesłanka zawarta w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, skutkująca utratą prawa do świadczeń, a tym samym powstaniem obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Sąd I Instancji wskazał, iż wbrew stanowisku wnioskodawcy został on poinformowany o okoliczności, iż wykonywanie działalności zarobkowej w okresie pobierania świadczenia skutkuje pozbawieniem prawa do niego. P. O. (1) podpisał się pod wnioskami zawierającym stosowną informację w tym zakresie. Nadto nie można pominąć okoliczności, iż wnioskodawca w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmował się obsługą klientów w zakresie realizacji ich obowiązków względem ZUS, a więc powinien posiadać podstawową wiedzę o zasadach nabycia i utraty prawa do świadczeń z ubezpieczenia

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

a) art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1368 ze zm.), poprzez błędną wykładnię i błędne uznanie, że podejmowane przez P. O. (1) - właściciela biura podatkowego - w trakcie jego choroby - incydentalne,

b) formalne i niezbędne czynności z zakresu kadrowości, t.j. przesłanie za pośrednictwem Platformy Usług (...) przygotowanych przez pracowników wniosków i zaświadczeń, mogą być uznane za wykonywanie pracy zarobkowej.

2. naruszenie prawa procesowego, a mianowicie:

a) art. 233 §1 kpc w zw. z art. 327¹ §1 kpc, poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, a to:

- całkowite pominięcie w ocenie dowodu z zeznań świadka P. B. (2), zgłoszonej na okoliczność niewykonywania przez P. O. (1) pracy zarobkowej w okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego,

- całkowite pominięcie w ocenie dowodu z dokumentów: tj. wykazu zawartych przez pełnomocnika umów o świadczenie usług,

b) art. 229 kpc w zw. z art. 327¹ §1 kpc, poprzez niewskazanie w podstawie faktycznej wyroku faktów, które Sąd uznał za bezsporne i przyznane przez stronę przeciwną, przy pominięciu dowodu z zeznań świadka P. Z., zgłoszonej na okoliczność niewykonywania pracy zarobkowej przez P. O. (1) w okresie niezdolności do pracy z powodu choroby

co spowodowało

- błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na uznaniu, że zachowanie skarżącego nie miało charakteru incydentalnego, a przesłanie drogą elektroniczną dokumentów jest typową czynnością wskazującą na brak formalnego charakteru, w sytuacji gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego, wynika, że P. O. (1) w okresie niezdolności do pracy nie wykonywał pracy zarobkowej, co wynika przede wszystkim z okoliczności uznanych za bezsporne i przyznanych przez stronę przeciwną.

Wskazując na powyższe wniosł o:

1. na podstawie art. 374 kpc o przeprowadzenie rozprawy,
2. o zmianę zaskarżonego wyroku przez przyznanie P. O. (1) prawa do świadczenia rehabilitacyjnego od 1 listopada 2018 roku do 31 lipca 2019 roku i orzeczenie, że nie ma obowiązku zwrotu świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego za okres od 1 listopada 2018 roku do 30 czerwca 2019 roku w kwocie 62.501,02 zł wraz z odsetkami.
3. o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja jest zasadna i czyni skutek w postaci uchylecia zaskarżonego wyroku, gdyż Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Pojęcie „istoty sprawy”, w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. , dotyczy jej aspektu materialnego, a nierozpoznanie istoty zachodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu nie odnosi się do tego co było przedmiotem sprawy, a więc gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania **lub też zarzutów merytorycznych strony** i w swym rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co jest rzeczywistym przedmiotem sporu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002r., IV CKN 1298/00, LEX nr 80271).

Nie przesądzając trafności rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wydał wyrok przedwcześnie, nie dopuszczając wszystkich dowodów zgłoszonych przez wnioskodawcę i zupełnie dowolnie uznając, iż materiał dowodowy był w zasadzie bezsporny.

Zarówno w odwołaniu jak i w apelacji skarżący swoje zarzuty do zaskarżonej decyzji opierał na tym iż nie prowadził działalności zarobkowej , miał ustanowionego pełnomocnika , który zajmował się prowadzeniem firmy pod jego nieobecność jak też podkreślał , iż pracownik przygotowywał dokumentację dla ZUS-u o wypłaty zasiłków chorobowych , tj. druki z 3 , z 3 b , z 15 , a on je tylko elektronicznie podpisywał i przekazywał jej przez Platformę Usług (...) -u . Na te okoliczności wniosł on o przesłuchaniu dwóch świadków: P. B. (3) – pełnomocnika firmy oraz P. Z. – pracownika firmy.

Sąd Okręgowy nie podziela w tym zakresie poglądu Sądu Rejonowego , iż świadek P. Z. miała zeznawać na okoliczności bezsporne. Wręcz przeciwnie , została zgłoszona przez ubezpieczonego aby wykazać, iż nie wykonywał on pracy zarobkowej w trakcie niezdolności do pracy. Sąd nie może antycypować i przesądzać, jaka będzie treść zeznań świadka na ważne okoliczności dlatego oddalenie wniosku o przesłuchanie tego świadka stanowi w ocenie Sądu Okręgowego nie rozpoznanie istoty sprawy.

Należało bowiem wnikliwie zbadać, dlaczego druki z 3, z 3b i pozostałe kierowane do ZUS-u nie zostały podpisane przez pełnomocnika elektronicznie, jak wyglądała procedura zmiany osób upoważnionych do składania podpisów elektronicznych w imieniu firmy, zwłaszcza po zmianie przepisów dotyczących e – zwolnień, a jeśli była możliwa jakie warunki trzeba było spełnić, żeby za wnioskodawcę taki podpis elektroniczny jako pełnomocnik złożyć. Sąd Rejonowy w ogóle nie odniósł się do zeznań świadka P. B. (3), pełnomocnika wnioskodawcy na te okoliczności. Należało także przesłuchać świadka P. Z., która, jak twierdził skarżący była autorem tych wniosków Z 3, Z 3b, Z 15 i przygotowywała całą dokumentację, aby przedstawiła jaką pracę wykonywała ona i dlaczego nie przekazywała dokumentów pełnomocnikowi ustanowionemu przez wnioskodawcę do prowadzenia spraw firmy.

Nie przesądzając zatem wcale trafności rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego było ono w ocenie Sądu Okręgowego przedwczesne. Dopiero bowiem przeprowadzenie całego postępowania dowodowego i wnikliwa ocena zgromadzonych dowodów pozwoli Sądowi meriti na udzielnie odpowiedzi, czy zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa czy też podlega zmianie.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić trzeba, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty tej sprawy i dlatego wyrok na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. należało uchylić.

Nie przesądzając zatem trafności rozstrzygnięcia ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy dopuści dowody zgłoszone przez strony na okoliczności związane z procesem przygotowywania dokumentów do ZUS-u, a nadto ustali jak wygląda procedura zmiany osoby uprawnionej do złożenia elektronicznego podpisu przy korzystaniu z Platformy ZUS-u w przypadku ustanowienia pełnomocnika, czy taka procedura jest długotrwała, sformalizowana. Jest to ważne zwłaszcza przy prowadzeniu działalności gospodarczej jednoosobowo. Wiadomo przecież, że niezdolność do pracy jest zwykle zdarzeniem nieplanowanym i osoba taka musi podjąć kroki, aby upoważnić inną osobę do prowadzenia firmy. Sąd musi zatem zbadać, czy skarżący mógł bez przeszkód i w jakim czasie upoważnić P. B. (3) w pełnym zakresie do prowadzenia spraw firmy włącznie z wnioskami kierowanymi do ZUS – u, bo jeśli tak, to w trakcie swojej niezdolności powinien był powstrzymać się od wszelkich czynności związanych z działalnością firmy od czasu ustanowienia pełnomocnika. Te okoliczności nie zostały zweryfikowane przez Sąd Rejonowy, a to jedynie umożliwi właściwe rozpoznanie przedmiotowej sprawy.

Z tych też względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.